

Jules Verne

80 GÜNDE DÜNYA TURU

Remzi Kitabevi

80 GÜNDE
DÜNYA TURU

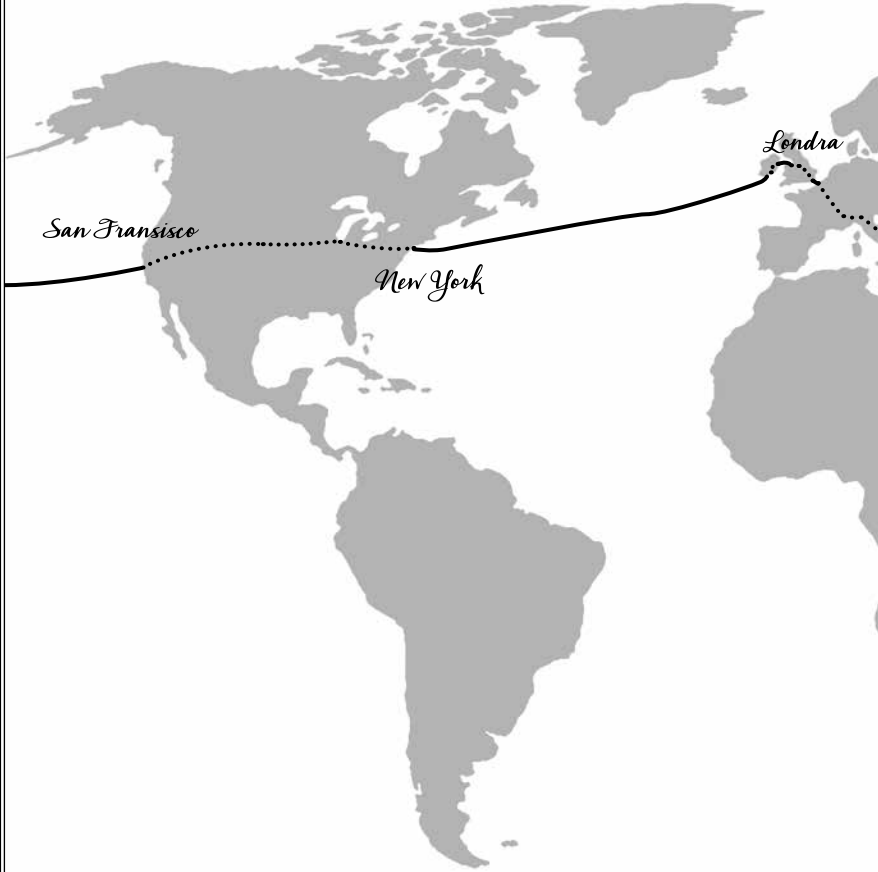
Jules Verne

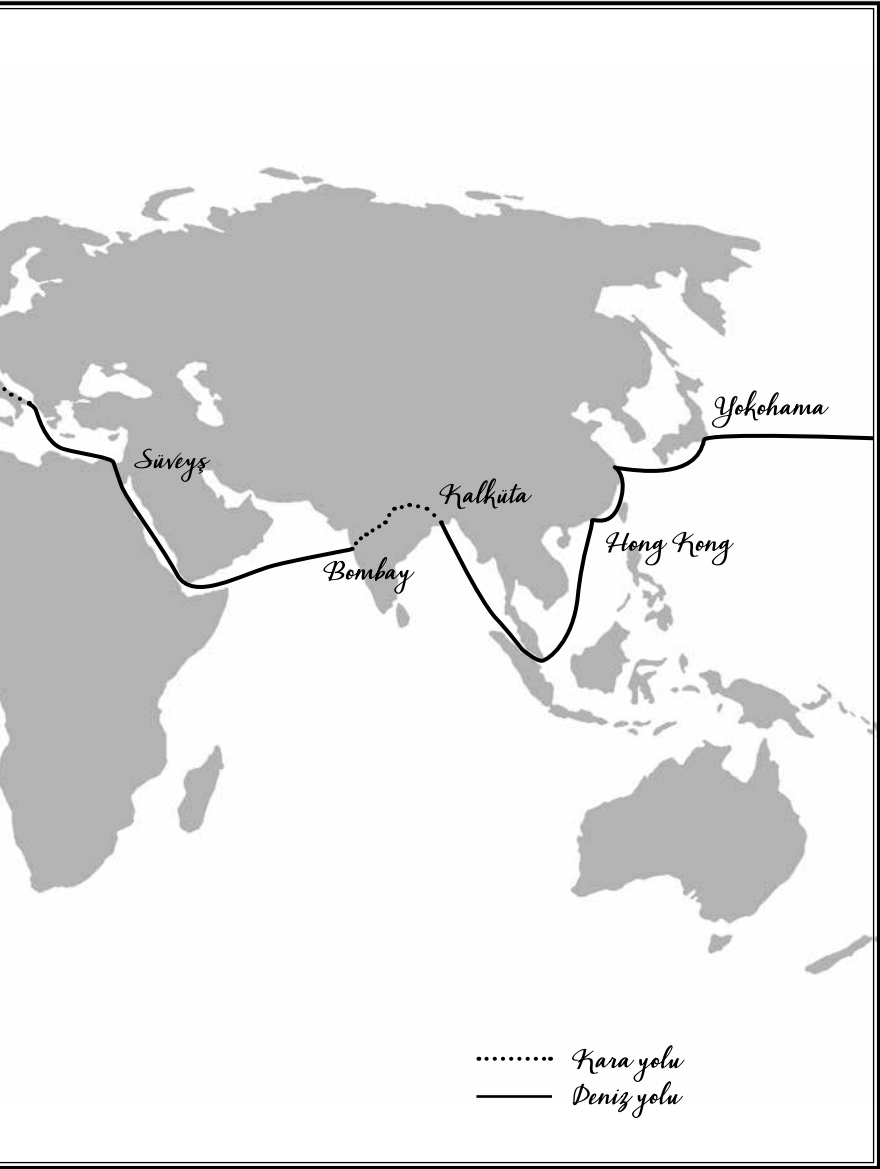
80 GÜNDE
DÜNYA TURU

Remzi Kitabevi

Bay Phileas Fogg'un Dünya Turu

Çocuklar İçin Klasikler
80 GÜNDE DÜNYA TURU / Jules Verne

© Türkçe çeviri: Remzi Kitabevi, 2011

Her hakkı saklıdır.
Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Türkçesi: Erol Erduran
Kapak resimleri ve düzeni: Halim Yalçın

ISBN 978-975-14-2116-6

BİRİNCİ BASIM: Kasım 2022

Kitabın basımı 3000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul
Sertifika no: 10705
Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090
www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr
Baskı ve cilt: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah., Matbaacılar Sitesi
4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul
Sertifika no: 44903 / Tel (212) 629 0615

Paspartü

Bay Phileas Fogg her işini saati saatine, dakikası dakikasına, saniyesi saniyesine yapan biriydi. Her gün saat on bir buçukta evinden çıkar, Yenilikler Derneği'ne giderdi. Her işi gibi bu da hesaplıydı: Beş yüz yetmiş beş adım atar, beş yüz yetmiş altıncı adımda dernekten içeri girer, o günkü gazetelere bir göz gezdirir, yemek odasına geçerdi. Lokmalarını sayan olmazdı belki ama, Bay Fogg herhalde gene belirli sayıda lokma çiğner, belirli yudum su içerdi. Yemekten sonra salona döner, gazetelerde ilginç bulduğu haberleri okurdu. Akşam yemeğini yer, arkadaşlarıyla briç oynar, sonra da beş yüz yetmiş beş adımda evine dönerdi. Evli değildi, çoluğu çocuğu, kimi kimsesi yoktu. Evinde bir tek uşağı vardı. Ondan da her işi dakikası dakikasına yapmasını beklerdi.

Bay Fogg, Londra'da, Savile Sokağı'nda 7 numaralı evde oturuyordu. Yıllardan beri oradaydı, Londra'dan dışarı çıktığı da hiç görülmemişti. Ama dünya haritasını ondan daha iyi bilen yoktu. Herhangi bir iş yapmıyordu. Varlıklı bir insandı. Ancak servetini nasıl sağladığı bilinmiyordu.

Paraya düşkün değildi ama hesaplı bir insandı. Tam bir İngiliz'di: Az konuşur, az güler, konuşmadığı zamanlar da put gibi dururdu. Pek seyrek öfkelenirdi ama, öfkelenince de ne yapmanız yatışmazdı. Dediği dedikti.

İşte, 1872 yılı Ekim ayının ikinci günü de, yıllardan beri yanında çalışan uşağı James Foster'i böyle bir öfke sonunda fena halde haşladı ve onu işten çıkarmaya karar verdi. Foster'in kabahati neydi, biliyor musunuz? Efendisinin tıraş suyunu, 32 derece yerine, 30 derece ısıtmıştı. B. Fogg fırçayı suya batırıp yanağına sürer sürmez bu iki derecelik farkı anlamıştı.

Bay Fogg yeni uşak için gazeteye nasıl bir uşak aradığını belirten bir ilan verdi. Daha sonra da zile basıp, Foster'i çağırdı.

“Yeni uşak gelinceye kadar burada kalacaksın,” dedi. “Yeni uşak on dört gün sonra saat tam on birde burada olacak. Sen de on biri çeyrek geçe gidebilirsin.”

Aradan tam on dört gün geçtikten sonra, tam saat on birde kapı çalındı. Foster geldi, haber verdi:

“Yeni uşak geldi, efendim.”

“Al buraya.”

Biraz sonra otuz yaşlarında bir genç adam salona girerek selam verdi.

Bay Fogg; “Fransız mısınız?” diye sordu. “Adınız da John mu?”

Yeni gelen uşak; “Adım Jean, efendim,” dedi. “Jean Paspartü.” “Her işin üstesinden geldiğim için bana “Maymun-cuk” anlamına gelen bu adı vermişler. Dürüst bir kimseyim.

Yalnız, doğrusunu isterseniz, ekmeğimi kazanabilmek için bugüne kadar pek çok işe girip çıktım. Sokak şarkıcılığı, ip cambazlığı, beden terbiyesi öğretmenliği, Paris'te itfaiye örgütünde çavuşluk bile yaptım. Pek çok yangının başarıyla söndürülmesinde rol oynadım. Temiz, başarı dolu bir geçmişim vardır. Beş yıl kadar önce Fransa'dan ayrıldım. Gazetede ilanınızı okudum. Sizin İngiliz adalarının en düzenli, en sakın centilmeni olduğunuzu da öğrendim. Yanınızda, huzur içinde yaşayacağımı ve şu "Maymuncuk" anlamına gelen lakabımı unutturacağımı düşündüm."

Bay Fogg; "Doğrusu, adınız da, anlamı da benim hoşuma gitti," dedi. "Çalışma şartlarımızın neler olduğunu biliyor musunuz?"

"Evet efendim, biliyorum."

"Çok güzel! Öyleyse, söyler misiniz, saatiniz kaç?"

Paspartü yelek cebinden irice bir gümüş saat çıkarıp baktı:

"On biri iki dakika geçiyor, efendim."

B. Fogg; "Saatiniz geri kalmış!" dedi.

"Efendimiz af buyursunlar, olamaz!"

"Saatiniz dört dakika geri kalmış, dedim. Ne ise şimdilik önemi yok. Yalnız, yanlışınızı belirtmek istedim. Peki, o halde... Şu andan itibaren, yani 1872 yılının Ekim ayının ikinci günü, Çarşamba, saat on biri yirmi dokuz geçeden itibaren hizmetime girmiş bulunuyorsunuz."

Bay Fogg bunları söyledikten sonra ayağa kalktı, sol eliyle şapkasını alıp başına yerleştirdi ve tek kelime söylemeden dışarı çıktı.

Paspartü sokak kapısının kapanışını işitince yeni efendisinin dışarı çıktığını, arkasından bir kez daha sokak kapısının kapandığını duyunca da, eski uşak James Foster'in evden de, işinden de ayrıldığını anladı.

Savile Sokağı'ndaki evde tek başına kalmıştı. "Yeni efendimin Mumyalar Müzesi'ndeki balmumu heykellerden hiç farkı yok!" diye kendi kendine söylendi.

Paspartü, ilk iş olarak, evin içini gözden geçirmeye başladı. Alt katta kendisine ayrılmış odayı bulmakta zorluk çekmedi. Oda sade ama, zevkli döşenmişti. Kendi kendine; "İşte, tam bana göre bir yer," diye mırıldandı.

Odanın duvarında saatin altına yapıştırılmış bir levhada uşağın gün boyunca yapacağı işler yazılıydı. Günlük programda B. Fogg'un uyanma saati olan sabahın sekizinden, öğle yemeğini yemek için derneğe gitmek üzere evden ayrıldığı 11.30'a kadarki üç buçuk saati bulan süre içinde yapılacaklar gösterilmişti: 8.23'te sabah kahvaltısını, 9.37'de tıraş suyunu ısıtacak, 9.40'ta banyo hazırlanacaktı. B. Fogg'un evden çıktığı 11.30 ile gece yarısı arasında da yapılması gereken bazı işler vardı.

Paspartü evi en ince ayrıntısına kadar inceledikten sonra, sevincinden ellerini ovuşturarak: "Tam bana göre bir yer!" diye mırıldandı. "Bay Fogg'la çok iyi anlaşacağımızdan eminim. Evine çok düşkün, çok düzenli biri olduğu besbelli. Öyle düzenli ki makineden farkı yok. Böyle düzenli bir insana hizmet edeceğim için sevinçliyim."

Bankadan Parayı Kim Çaldı

Yenilikler Derneği'nin güzel bir bahçenin ortasında görkemli bir binası vardı. Yazarlar, bilginler, işadamları orada toplanırlar, gazeteleri, dergileri okurlar, günün konularını tartışırlardı.

B. Fogg o gün saat 12'ye doğru derneğe geldi. İçeri girer girmez doğruca yemek salonuna yöneldi. Salonun dokuz penceresinden insana üzüntü veren bir sonbahar manzarası görünüyordu. Yine her zamanki masasına oturdu. Yemeğini yedi. On ikiyi kırk yedi gece ayağa kalktı, çok göz kamaştırıcı biçimde döşenmiş olan büyük salona geçti. Bir uşak, henüz hiç okunmamış bir *Times* gazetesini kendisine verdi. B. Fogg, gazeteyi dikkatle okumaya başladı.

Bu iş onu saat üçü kırk beş geçinceye kadar oyaladı. Sonra da akşam yemeğine kadar *Standard* dergisini inceledi. Akşam yemeği de öğle yemeği gibi dakikası dakikasına yendi.

Saat altıya yirmi vardı, B. Fogg yeniden büyük salona geçti. Bu kez de *Morning Chronicle* gazetesini okumaya başladı. Yarım saat sonra, derneğin öteki üyeleri salona girmeye başladılar.

Hepsi de B. Fogg'un her zamanki briç arkadaşlarıydı. Gerek sanayi, gerekse bankacılık alanında ün sahibi olmuşlar, kısa zamanda en üst basamaklara tırmanmayı başarmışlardı. Andrew Stuart mühendisti, John Sullivan ile Samuel Fallentin bankacı, Thomas Flanagan büyük bir tüccar, Gauthier Ralph da İngiltere Bankası'nın müdürlerindendi. Hepsi de zengin, saygın kimselerdi.

Bir araya geldikten az sonra gazetelerdeki en önemli konu olan banka soygunundan söz etmeye başladılar. Hırsız 55.000 İngiliz lirası çalmıştı.

“Bana göre banka bu parayı tekrar ele geçiremez,” dedi Andrew Stuart.

Thomas Flanagan ona katılmadı.

“Bence hırsız çok geçmeden yakalanacak. Bütün limanlar polis gözetimi altında. Ülkeden kaçması çok zor.”

B. Fogg, *Morning Chronicle*'de okuduğu haberi ilettiler.

“Gazeteye göre parayı alan kişi, alelade bir hırsız değil, tahsilli ve mevki sahibi biri.”

Üzerinde tartıştıkları bu hırsızlık olayı, üç gün önce, 29 Eylül günü olmuştu. Bütün İngiliz gazeteleri üç gündür bu olaydan söz ediyordu. 55.000 İngiliz lirası gibi çok büyük bir para, İngiltere Bankası'nın baş veznedarının masasının üzerinde durup dururken, birden kayıplara karışmıştı!

Böyle bir hırsızlığın göz açıp kapayıncaya kadar gerçekleştirilmiş olması karşısında bazı kimseler bankayı suçluyorlardı. Müdür yardımcısı Gauthier Ralph da bankayı şöyle savunuyordu.

“Veznedar o sırada bir hesabı deftere kaydediyormuş. Bu durumda hırsız görememesi çok doğaldır.”

Yalnız, şunu da ekleyelim ki, böylesine basit bir biçimde savunulan olay, gerçekte hiç de savunulacak gibi değildi. Çünkü, kasa dairesinde demir parmaklıklar olmadığı gibi bankanın güvenli bir koruma düzeni de yoktu.

Hırsızlık olayı anlaşılınca, en uzman polisler hemen harekete geçirilmişti. Hırsız ele geçirip parayı bulurlarsa, iki bin İngiliz liralık bir ödülle, bulunan paranın yüzde beşini alacaklardı. Bu polisler, Liverpool, Glasgow, Le Havre, Süveyş, Brindisi, New York gibi büyük limanlara yollandı. Polislere, bütün yolcuları sorguya çekme, üzerlerini arama yetkisi verilmişti.

Morning Chronicle gazetesine göre, parayı çalan kimse, İngiltere'deki hırsız örgütlerinin hiçbirinden değildi. 29 Eylül günü, temiz giyimli, kibar tavırlı bir adamın bankanın orta salonunda bir aşağı, bir yukarı dolaştığı dikkati çekmişti. Bu adamın kılığı, kıyafeti, hali, tavrı hiç vakit geçirmeden, İngiltere'deki, Avrupa'daki bütün polis merkezlerine bildirilmişti. Aralarında Gauthier Ralph'in de bulunduğu bazı yetkililer, hırsızın elden kaçırılmayacağını, er geç kısıvrak yakalanacağını umuyordu.

Bay Fogg Bahse Giriyor

Hırsızlık olayı o günlerde, yalnız Londra'da değil, bütün İngiltere'de son yılların en önemli olayı sayılıyordu. B. Fogg ve arkadaşları bir yandan briç oynuyorlardı ama, akılları bu hep olaydaydı. Hırsızın yakalanma veya ülkeden kaçabilme ihtimalini tartışıyorlardı.

Andrew Stuart dünyanın çok büyük olduğunu ve hırsızın onu arayanlardan kolayca kaçabileceğini söyledi. Ama B. Fogg ona katılmadı.

“Evet dostum, dünya bir zamanlar çok büyüktü. Ama artık büyük değil.”

Andrew Stuart buna hemen cevap verdi:

“Bir zamanlar çok büyüktü, ne demek? Yoksa şimdi küçüldü mü?”

Gauthier Ralph: “Doğrusu, ben de Bay Fogg gibi düşünüyorum,” dedi. “Evet, dünyamız küçülmüştür. Niçin dersiniz, günümüzde dünyayı yüz yıl öncesinden on kez daha hızlı dolaşabiliriz. Yeni buluşlar yapıldıkça da bu hız artacaktır.”

Stuart öyle kolay pes eden bir insan değildi. Bu neden-

le yenilgiyi kabul etmek istemiyordu. Oyun biter bitmez, konuyu yeniden açtı. Dünyanın çevresini dolaşmanın ne kadar süreceğini hep birlikte tartıştılar ve bunun için üç ay gerektiğine karar verdiler.

B. Fogg ise onlara katılmadı.

“Üç ay değil, sadece seksen gün yeterli,” dedi ve bir kâğıt kalem alarak şunları yazdı:

Londra Süveyş arası (Calais ve Brindisi üzerinden) ...	7 gün
Süveyş-Bombay, gemiyle.....	13 "
Bombay-Kalküta, trenle.....	3 "
Kalküta-Hong Kong, gemiyle	13 "
Hong Kong-Yokohoma, gemiyle	6 "
Yokohoma-San Francisco, gemiyle	22 "
San Francisco-New York, trenle	7 "
New York-Londra, gemi ve trenle	9 "
Toplam	80 gün

Andrew Stuart: “Evet, tam seksen gün!” dedi. “Yalnız, havaların bozması, rüzgârların ters yönden esmeye başlaması, deniz kazaları, ne bileyim trenin raydan çıkması gibi beklenmedik olaylar hesaba katılmazsa elbette!”

Bay Fogg, başını salladı:

“Hayır, dostum bu hesapta hepsi var!”

Bay Stuart: “Madem bu kadar diretiyorsunuz Bay Fogg, bu geziyi siz yapın da görelim!” dedi.

“Seksen günde dünyayı dolaşmaktan mı söz ediyorsünüz?”

“Evet. Tam seksen günde!”

“Tabii, yapabilirim.”

Andrew Stuart: “Bu mümkün değil!” diye bağırdı. “İsterseniz sizinle dört bin İngiliz lirasına bahse girebilirim!”

B. Fogg “Kabul ediyorum,” dedi. “Birikmiş yirmi bin İngiliz liram var. Bütün bu parayı ortaya koyuyorum!”

John Sullivan: “Yirmi bin İngiliz lirası ha!” diye bağırdı. “İyi ama, hiç hesapta olmayan bir gecikme size bu parayı kaybettirebilir!”

“Hesapta olmayan hiçbir şey yoktur!”

“Yalnız, unuttuğunuz bir şey var Bay Fogg. Seksen gün bu iş için hesaplanan en kısa süredir.”

“Biliyorum. İyi kullanılacak olursa, bu süre her şey için yeter de artar bile! Dünyayı seksen günde, yani 1920 saat, ya da 115.200 dakikada dolaşacağımı kabul etmeyenlerle yirmi bin İngiliz lirasına bahse giriyorum.”

Stuart, Fallentin, Sullivan, Flanagan, Ralph aralarında konuşup anlaştıktan sonra B. Fogg’a döndüler, kararlarını bildirdiler:

“Kabul ediyoruz!”

B. Fogg: “Çok güzel,” dedi. “Dover treni saat sekizi tam kırk beş gece kalkar. Bu trene binip yola çıkacağım!”

Stuart şaşırmişti: “Hemen bu gece mi?” diye sordu.

Bay Fogg: “Elbette, hemen bu gece!” dedi. Sonra cebinden çıkardığı yıllık takvimi gözden geçirerek şunları ekledi: “Bugün, günlerden 2 Ekim Çarşamba... 21 Aralık Cumartesi günü Londra’ya dönerek akşam saat sekizi kırk

beş geçe bu salona gireceğim. Bu dediğim gün ve saatte dönemezsem, yirmi bin İngiliz lirasını almak sizlerin hakkı olacaktır. İşte, size bu tutar üzerinden çek yazıyorum.”

Hemen, girilen bahsin bir tutanağı hazırlandı. Altısı da tutanağı imzaladı.

Bay Fogg, ötekilerden çok daha soğukkanlı görünüyordu. Bu bahse para kazanmak için girmediği belliydi. Servetin yarısı olan yirmi bin İngiliz lirasını tehlikeye atmakta amacı da geriye kalan öteki yarısıyla yol giderlerini karşılamaktı.

Saat yediyi çaldı.

Gerekli hazırlıkları yapması için B. Fogg’a oyunu bırakmasını önerdiler.

Soğukkanlı bir centilmen olan B. Fogg, “Ben her zaman hazırım,” diye cevap verdi. “Sıra sizde, Bay Stuart!” diyerek elindeki kartları dağıttı. “Koz, karo...”

Jules Verne

80 GÜNDE DÜNYA TURU

Yalnız yaşayan zengin İngiliz centilmeni Phileas Fogg, üyesi olduğu Londra Reform Kulüp'te, gerçekleştirilmesi imkânsız görünen bir konuda arkadaşlarıyla iddiaya girer: Dünyanın çevresini 80 günde dolaşacaktır. Arkadaşlarına dönüp "Tam 80 gün sonra 21 Aralık'ta aynı saatte beni burada bekleyin" diyerek kulüpten ayrılan Bay Fogg, yardımcısı Paspартu ile birlikte tren, gemi, kızak hatta fil bile kullanacağı zorlu bir yolculuğa çıkar.

Jules Verne bu ünlü macera romanını, 19. yüzyılda yaşanan teknik gelişmelerin öncülük ettiği Süveyş Kanalı ve Trans Amerika demiryolu gibi yeni ulaşım olanaklarının seyahat etmeyi daha kolaylaştırmasından esinlenerek yazmıştır.

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-2116-6

9 789751 421166